

Први радни дан Конференције

Проф. др Драго Тркуља из Бање Луке први је упознао све присутне у Концертној дворани Банског двора о генези и посљедицама катастрофалног земљотреса, који је погодио Бању Луку у октобру 1969.

године.

Тркуља је нагласио да се бањолучко сеизмогено подручје простира на површини од око 10.000 квадратних километара и да су у посљедњих 150 година регистроване четири серије снажних земљотреса: прва у 19. вијеку, друга 1935. године, трећа 1969. и четврта 1981. године. И док су у првој и другој серији забиљежени потреси интензитета од седам степени Меркалијеве скале, а у четворој серији између седам и осам степени, по злу чувени „бањолучки земљотрес“ од прије четири деценије имао је интензитет од девет степени по Меркалију.

„Прије 40 година подручје захваћено потресом од седам степени Меркалијеве скале имало је површину од чак 9.000 квадратних километара, док је подручје у којем је регистровано помјерање тла од осам степени обухватало 1.800 квадратних километара. Подручје разорног удара од девет степени по Меркалију имало је површину од 70 квадратних километара. Сеизмичко-тектонска карактеристика Бање Луке је да лијева обала Врбаса нешто брже тоне у односу на десну, па су на њој израженији потреси већег интензитета“, нагласио је Тркуља.

Он је објелоданио истраживања с краја седамдесетих и из прве половине осамдесетих година прошлог вијека, која су спроведена у области бране хидроакумулације „Бочац“, тридесетак километара од Бање Луке. До изградње ове хидроакумулације крајем 1981. године, односно у периоду од априла 1977. до новембра 1981. године, пет сеизмолошких станица у овој области регистровало је 86 земљотреса интензитета до два степена по Меркалију, док је само 1984. године регистровано више од 200 помјерања тла, од којих су два имала интензитет од шест и шест и по степени Меркалијеве скале.

Драго Тркуља је подвукао да је хидроакумулација „Бочац“ умногоме допринијела повећаној трусности бањолучког подручја и да шири регион око Бање Луке заслужује пуну сеизмичку пажњу.

Проф. др Миха Томажевич из Љубљане осврнуо се током свог предавања на зидане конструкције и њихову издржљивост у земљотресима. Он је приказао неколико примјера добре и лоше изградње објеката у околини Бање Луке, нагласивши да се пројектовању зграда мора посветити посебна пажња, јер оне

морају да издрже јаче потресе и да у њима претрпе што мања оштећења.

„Уз поштовање свих прописа у пројектовању, надзору и изградњи објеката, то је сасвим могуће“, истакао је Томажевич.

Он је додао да су анализе сеизмичке отпорности објеката могуће уз помоћ три врло ефикасне методе, али да се – нажалост – оне веома ријетко користе, чак и за изузетно високе зграде.

Проф. др Марјан и Даворка Херак из Хрватске истакли су у свом раду, под називом „Анализа сеизмичности као преуслов за процјену потресне опасности у Босни и Херцеговини“, да је израда што тачније карте и каталога најактивнијих сеизмичких подручја у БиХ апсолутни императив за било какву анализу евентуалног понављања потреса у овој области у ближој будућности.

Гости из Хрватске су навели да су расједи на подручју БиХ велика непознаница, и да их треба пажљиво истражити и каталогизовати.

„Одређивање зоне сеизмичких извора је најкомпликованија процедура у сеизмологији. Оне су веома важне у процесу израде карте и каталога најактивнијих сеизмичких подручја. Ове зоне морају да буду што мање, а – опет – довољно велике како би биле у складу са сеизмичком статистиком, односно бројем потреса одређеног интензитета“, рекао је Марјан Херак. Он је истакао да одређене карте тектонских жаришта на подручју БиХ постоје, али да су оне прилично непрецизне.

Проф. др Феликс Аптикаев из Русије осврнуо се на анализу сеизмичких прогноза на основу емпиријских (пр)оцјена. Према његовим ријечима, базичне сеизмичке вибрације анализирају се у читавом свијету и, у зависности од подручја, даје им се одређена – мања или већа – пажња.

Аптикаев се током свог излагања посебно задржао на питању колико параметара је потребно да би било могуће израдити поуздану процјену могућег потреса на неком дијелу Земљине лопте. Одговарајући на то питање, гост из Русије је набројао који све параметри морају да буду познати, како би се – са великом вјероватноћом – могао претпоставити регион удара јачег или разорног земљотреса. Међутим, према његовим ријечима, још увијек је немогуће одредити бар приближно тачно вријеме земљотреса и на томе раде водећи свјетски сеизмолози у свијету.